

Uddannelse af arbejdsmiljøprofessionelle

– hvordan kan en arbejdsmiljøfaglig grunduddannelse for arbejdsmiljøprofessionelle fremmes

Opsamling af drøftelserne på AM-PRO workshoppen den 10. marts 2026 om arbejdsmiljøprofessionelles uddannelsesmuligheder.

Workshoppen blev gennemført, fordi AM-PRO ønsker at igangsætte en proces, der kan føre frem til robuste muligheder for en grunduddannelse på det arbejdsmiljøfaglige felt, samt forhåbentlig også muligheder for målrettet videreuddannelse af erhvervsaktive arbejdsmiljøprofessionelle. Baggrunden er uddybet i bilag 2.

AM-PRO ønsker at bidrage til det faglige indhold af disse uddannelser og til udvikling af et sammenhængende miljø omkring arbejdsmiljøprofessionel uddannelse og forskning med tæt sammenhæng med arbejdsmiljøfaglig praksis.

Workshoppens deltagere var 26 arbejdsmiljøprofessionelle og uddannelseskundige fra især arbejdsmiljørådgivere, virksomheder, uddannelsesinstitutioner, arbejdsmarkedsorganisationer, forskningsinstitutioner mv. Workshoppen kan således ses som en form for AM-PRO tænketank.

Arbejdstilsynet og NFA var inviteret, men meldte desværre afbud, da folketingsvalget blev udskrevet.

Workshoppen drøftede disse temaer – se bilag 1 med workshoppens program:

- Hvilke uddannelsesmuligheder vil kunne sikre de nødvendige arbejdsmiljøfaglige kompetencer for arbejdsmiljøprofessionelle?
- Hvordan kan AM-PRO få gang i en proces, der kan føre frem til etablering af sådanne relevante uddannelsesmuligheder?

I dette notat sammenfattes workshoppens vigtigste synspunkter på de forskellige uddannelsessystemers muligheder for at kunne løfte en sådan uddannelsesopgave og forslag til, hvordan AM-PRO kan bidrage til processen.

Til inspiration for deltagerne blev workshoppen indledt med en række korte oplæg:

- Flemming Pedersen, direktør, TeamArbejdsliv: Den aktuelle situation – og behovet for et arbejdsmiljøprofessionelt samlingspunkt
- Annemette Hammer, chef, Arbejdsmiljø København, og Bent Würsching, direktør, Arbejdsmiljøeksperthen A/S: Udfordringerne ift. at sikre arbejdsmiljøkompetente arbejdsmiljøprofessionelle hos arbejdsmiljørådgiverne
- Ninna Hedegaard Nielsen, associate director, Novo Nordisk: Udfordringerne ift. at sikre arbejdsmiljøkompetente arbejdsmiljøprofessionelle i virksomhederne
- Kasper Edwards, DTU, Klaus T Nielsen, RUC, og Anders Kabel, SDU: Uddannelseslandskabet og dets muligheder i universiteternes bachelor-, kandidat- og masteruddannelser
- Nana Vaaben, Københavns Professionshøjskole, og Frederik Lassen, UCL – Erhvervsakademi og professionshøjskole: Uddannelseslandskabet og dets muligheder på professionsbachelor- og diplomuddannelser

Notatet sammenfatter de væsentligst af workshoppens drøftelser, og er ikke udtryk for AM-PRO's holdning eller anbefalinger.

1 De indledende oplæg

Den aktuelle situation – og behovet for et arbejdsmiljøprofessionelt samlingspunkt

Flemming Pedersen illustrerede, hvordan en profession konstitueres af en kombination af en samlende uddannelse, understøttende forskning og et veldefineret praksisfelt med eksempler fra andre uddannelsesområder. Pointen var at en tilsvarende udvikling på arbejdsmiljøfeltet var ønskelige eller måske ligefrem nødvendig.

Flemming Pedersen efterlyste en bedre dokumentation af det arbejdsmiljøfaglige felts omfang, betydning og professionskarakteristika.

Udfordringerne ift at sikre arbejdsmiljøkompetente arbejdsmiljøprofessionelle

Annemette Hammer oplevede at stillingsopslag indenfor det arbejdsmiljøfaglige felt tiltrækker relativt mange ansøgere, men at flere af ansøgerne mangler kompetencer indenfor arbejdsmiljøfaglighed, procesledelse og systematik.

Bent Würsching skønnede, at der er op mod 25.000 arbejdsmiljøprofessionelle i Danmark, men savnede overblik over situationen ift. andre EU-lande. Det blev bemærket, at de fleste EU-lande typisk har uddannelser på kandidat- eller bachelorniveau suppleret med forskellige muligheder for masteruddannelser.

Bent Würsching pegede på behovet for markante forbedringer af arbejdsmiljøet ikke mindst set i lyset af den stigende pensionsalder og påpegede at arbejdsmiljøproblemerne for tiden skønnes at koste samfundet op mod 100 mia. kr. årligt – til trods for at virksomhedernes tilbagebetalingstid (ROI) ifm. arbejdsmiljøinvesteringer er meget kort (formentlig kun 1-2 år).

Nina Hedegaard konstaterede, at nyansatte arbejdsmiljøprofessionelle i Novo Nordisk ikke havde de nødvendige kompetencer, sådan at man var nødt til at etablere et virksomhedsinterne "Incubator"-uddannelsesprogram, som fungerer som en mini-grunduddannelse for dem. Efterfølgende er man ved at etablere et efteruddannelsessystem med lokale konferencer og samarbejde med eksterne uddannelsesinstitutioner.

Det blev bemærket at mange arbejdsmiljøprofessionelle i starten af deres karriere har fået en form for masterlære ved at arbejde nogle år i Arbejdstilsynet. Det blev desuden bemærket, at konsulenthuse påregner en udgift på 1-2 mio kr til opkvalificering gennem de første 2-3 år efter ansættelse af nyuddannede akademikere.

Uddannelseslandskabet og dets muligheder

Kasper Edwards fortalte at de tidligere så omfattende uddannelsesmuligheder på DTU (fx Grundkursus i arbejdsmiljø, Institut for Arbejdsmiljø mv.) løbende er blevet skåret væk, så det er vanskeligt at se realistiske muligheder for at etablere en egentlig arbejdsmiljøingeniøruddannelse på DTU. Der er dog stadig noget arbejdsmiljø og ergonomi i designingeniøruddannelsen, samt nogle valgfag.

Der er behov for, at der lægges pres på DTU udefra.

Klaus T Nielsen beskrev det paradoks, at der aldrig tidligere har været så stor tilstrømning til arbejdslivsstudier som nu, og at kandidaterne relativt let får gode og fagrelevante jobs, men at RUC alligevel har besluttet at stoppe uddannelsen – samtidig med at man tilkendegiver at man ønsker at bevare dens faglige miljø!

Anders Kabel fortalte, at det første hold på masteruddannelsen nu er gennemført med stor succes, men at det er vanskeligt at rekruttere til uddannelse pga især kravet om mindst et professionsbachelor niveau, studiebelastningen samtidig med at man skal passe sit almindelige arbejde, samt at prisen på ca. 100.000 kr.

forekommer høj for især nogle private arbejdsgivere. Det er kun kommuner og regioner, der har kompetencefonde, der yder tilskud til masteruddannelser.

Anders Kabel orienterede om den nye model for uddannelsen, som opbygges af en række obligatoriske moduler og en række valgfag, som også kan søges af studerende, der ikke opfylder betingelserne for at kunne følge en masteruddannelse.

Nana Vaaben drog en parallel til professionshøjskolernes lederuddannelse, hvor lederuddannelserne er en grunduddannelse i ledelse, selv om de formelt set er defineret som videreuddannelse af kandidater fra en professionsuddannelse.

Desuden vil professionshøjskolerne snart kunne udbyde såkaldte professionsmasteruddannelser som overbygning på relevante grunduddannelser, ligesom der vil være mulighed for at styrke arbejdsmiljøindholdet i nogle af de eksisterende uddannelser fx indenfor offentlig administration.

Frederik Lassen bemærkede at der er en politisk ambition om at professionshøjskolernes uddannelser skal være offentligt finansierede, så de ikke kræver egenbetaling.

Frederik Lassen pegede desuden på behovet for et tættere samarbejde mellem professionshøjskolerne om at koordinere uddannelsesudvikling og -udbud.

2 Gruppernes overvejelser og anbefalinger

I dette afsnit refereres gruppernes overvejelser ikke detaljeret, men blot i stikordsform.

Universiteterne

- Universiteterne synes ikke at være en realistisk platform for udvikling af en fælles kandidat- eller bachelordannelse i arbejdsmiljø.
- Diplomuddannelserne er en langt lettere håndterbar platform, idet det er muligt at udvikle nye uddannelser, som i praksis blot skal godkendes af det nationale diplomuddannelsesråd, hvorefter alle professionshøjskoler kan udbyde uddannelsen.
- Der kunne være mulighed for synergi mellem sådanne diplomuddannelser og bla. DTUs diplomingeniøruddannelse på bachelorniveau.
- En strategi kunne være at starte med at få godkendt nogle enkeltfag og sidenhen en samlet uddannelse.
- Diplomuddannelserne er billige at deltage på, og de har ikke nogen særlige krav til forudgående uddannelsesniveauer.
- AM-PRO må etablere en arbejdsgruppe, og der må skabes aktive ambassadører med forståelse for nødvendigheden af et arbejdsmiljøfagligt grundniveau - især hos partsorganisationerne og myndighederne.

Professionshøjskolerne

- Den mest realistiske strategi vil være at etablere en arbejdsmiljøgrunduddannelse som en videreuddannelse ovenpå en professionsuddannelse – evt. som en uddannelse, der også er åben som videreuddannelse for kandidater fra universiteterne?
- Professionsuddannelsen skal gerne være gratis, så også efter- og videreuddannelser kan være uden egenbetaling.
- Det er vigtigt, at der skabes en efterspørgsel blandt andet gennem regulering af krav til virksomhedernes arbejdsmiljøfaglige niveau (evt. arbejdsmiljøfaglige krav til APV, sådan som AM-PRO tidligere har foreslået), at Arbejdstilsynet i højere grad benytter muligheden for at give virksomhederne §21-påbud om rådgivning, og at virksomhederne forstår deres fordele ved en professionel og arbejdsmiljøfagligt kvalificeret støtte til deres arbejdsmiljøarbejde.
- Vigtigt at holde arbejdsmiljøuddannelsen tæt op mod professionsfagene og deres kerneopgave.

Arbejdsmiljørådgiverne

- Behov for at definere det arbejdsmiljøfaglige felt og de arbejdsmiljøprofessionelles rolle ift de øvrige aktører i arbejdsmiljøindsatsen.
- Niveaumæssigt vil et professionsbachelorniveau være fint at stræbe imod.
- Bekymret for om arbejdsmarkedets parter vil modarbejde projektet, idet de gennem årtier ikke har støttet en bedre arbejdsmiljøfaglig fundering af arbejdsmiljøindsatsen.
- Vigtigt at få fat i de nye arbejdsmiljøordførere efter folketingsvalget mhp at få dem til at forstå nødvendigheden af en ordentlig arbejdsmiljøfaglig fundering af egenindsatsen og dermed behovet for relevante uddannelsesmuligheder
- Vigtigt også at få foretaget en ordentlig aftagerkortlægning.

Virksomhederne

- Vigtigt at være omhyggelig med hvilke indholdselementer en arbejdsmiljøprofessionel grunduddannelse skal indeholde bl.a. forretningsforståelse, analyse, arbejdsmiljøfaglighed, procesledelse mv.
- Der savnes også en ordentlig drøftelse af de arbejdsmiljøprofessionelles rolle mhp at sikre et grundlag for autoritet i arbejdsmiljøarbejdet.
- Det bør måske overvejes at opdele uddannelsen efter sektorer?

Partsorganisationerne

- Er det helt umuligt at få etableret en ordentlig 75 ECTS-uddannelse, så man kan sikre et tilstrækkeligt højt fagligt niveau?
- Der er behov for at dokumentere behovet bedre – herunder de samfundsmæssige behov.
- Det bemærkes, at de aktuelle pensionsoplæg ikke taler om at kvalificere arbejdsmiljøindsatsen mhp at tilpasse arbejdsmiljøet til de nye, ældre medarbejdergrupper.

3 Opsummering af workshoppens drøftelser

AM-PROs forperson Klaus T Nielsen opsummerede workshoppens anbefalinger til det videre arbejde:

- Vigtigt at AM-PRO fastholder perspektivet i at få skabt et samlende miljø som ramme om uddannelse, forskning og udvikling af arbejdsmiljøfaglig praksis; men at det næppe er realistisk for indeværende uddannelsesrelaterede forskningsmiljøer, og fokus må være et fokus på uddannelsessiden.
- Vigtigt at AM-PRO arbejder på at styrke opmærksomheden på at varetage de samfundsmæssige interesser i et bedre arbejdsmiljø, samtidig med at vi vedbliver at pege på de virksomhedsøkonomiske omkostninger ved et dårligt arbejdsmiljø.
- Vigtigt at AM-PRO belyser aftagerproblematikken mere præcist – hvem og hvor mange har behov for grund- hhv. videreuddannelse?

Klaus T Nielsen konkluderede at der er behov for et solidt grundlag for den videre indsats, at AM-PRO arbejdsgruppen fortsætter sit arbejde på grundlag af workshoppens anbefalinger, og at der afholdes en eller eventuelt to opfølgende workshops senere i processen.

Anders Kabel og Klaus T Nielsen, AM-PRO, 22. marts 2026

AM-PRO er paraplyorganisation for de arbejdsmiljøfaglige foreninger og selskaber i Danmark:

ArbejdsmiljøNet, Arbejdsmiljørådgiverne, Center for Studier i Arbejdsliv, Dansk Selskab for Arbejds- og Miljømedicin, IDA Arbejdsmiljø, Dansk Selskab for Fysioterapeuter i Arbejdsliv, Ergoterapifagligt Selskab for Ergoterapeuter i Arbejdsliv, Yngre Arbejdsmedicinere og Netværk for Psykologer i Arbejdsmedicin.

AM-PRO er det danske medlem af det europæiske netværk for arbejdsmiljøprofessionelle ENSHPO.

Bilag 1: Workshoppens program:

9:00 Introduktion

- Velkomst, program og AM-PRO's fokus, Klaus T. Nielsen, forperson, AM-PRO
- Den aktuelle situation – og behovet for et arbejdsmiljøprofessionelt samlingspunkt, Flemming Pedersen, Arbejdsmiljørådgiverne

9:20 Udfordringerne ift. at sikre arbejdsmiljøkompetente arbejdsmiljøprofessionelle

- Arbejdsmiljørådgiverne, Annemette Hammer, chef, Arbejdsmiljø København, og Bent Würsching, direktør, Arbejdsmiljøeksperten A/S
- Virksomhederne, Ninna Hedegaard Nielsen, associate director, Novo Nordisk

10:05 Pause

10:20 Uddannelseslandskabet og dets muligheder

- Universiteternes bachelor-, kandidat- og masteruddannelser, Anders Kabel, SDU, Klaus T Nielsen, RUC, og Kasper Edwards, DTU
- Professionsbachelor- og diplomuddannelser, Nana Vaaben, Københavns Professionshøjskole, Frederik Lassen, UCL – Erhvervsakademi og professionshøjskole

10:55 Pause

11:10 Arbejdsstationer

- Hvilke uddannelsesmuligheder vil kunne sikre de nødvendige arbejdsmiljøfaglige kompetencer for arbejdsmiljøprofessionelle?
 - Fremtidige behov og aftagere, herunder internationalisering, ESG mv
 - Professionsbachelor
 - Efteruddannelse
 - Det videre arbejde med at udvikle uddannelser på feltet
- Hvordan får vi gang i en proces for at få etableret sådanne relevante uddannelsesmuligheder?

12:00 Plenum

- Tematiseret plenumdiskussion, moderator Ly Lykke Møller, AM-PRO
- Opsamling og anbefalinger – den videre indsats, Klaus T. Nielsen, AM-PRO

12:30 Afslutning

- Tak for i dag, Klaus T. Nielsen, AM-PRO

Sandwich to go

Bilag 2: Baggrunden for workshoppen

Arbejdsmiljørådgivere, virksomheder med behov for en arbejdsmiljøprofessionel stabsfunktion, arbejdsmiljømyndigheder samt udviklings- og vidensinstitutioner har et voksende behov for kompetent arbejdsmiljøfaglige medarbejdere. Et behov som blandt andet affødes af virksomhedernes større fokus på deres ledelsesmæssige arbejdsmiljøansvar og behovet for at mainstreame arbejdsmiljøarbejdet i forhold til andre ledelsesområder – et fokus som understøttes af skærpede internationale forventninger og krav om ESG-rapportering.

Mulighederne for relevant uddannelse til arbejdsmiljøprofessionelle funktioner har gennem mange år været ret begrænsede ikke mindst set i forhold til mulighederne i andre EU-lande, og man må derfor frygte, at der inden længe vil opstå seriøse problemer med at rekruttere arbejdsmiljøprofessionelle med en relevant og tilstrækkelig arbejdsmiljøfaglig kompetence.

Med lukningen af arbejdslevsstudier på Roskilde Universitet og udfordringerne for masteruddannelsen i arbejdsmiljøledelse på Syddansk Universitet vil det være vanskeligt at opretholde et tilstrækkeligt robust fagligt miljø omkring arbejdsmiljøprofessionelles arbejdsmiljøfaglige kvalificering.

AM-PRO ønsker at igangsætte en proces, der kan føre frem til robuste muligheder for en grunduddannelse på det arbejdsmiljøfaglige felt, samt forhåbentligt muligheder for målrettet videreuddannelse af erhvervsaktive arbejdsmiljøprofessionelle.

AM-PRO ønsker at bidrage til det faglige indhold af disse uddannelser og til udvikling af et sammenhængende miljø omkring arbejdsmiljøprofessionel uddannelse og forskning med tæt sammenhæng med arbejdsmiljøfaglig praksis.

AM-PRO vurderer umiddelbart, at det mest oplagte vil være at etablere sådanne grund- og videreuddannelser indenfor rammerne af professionsuddannelsessystemet, hvor der også vil kunne skabes mulighed for udbud af kortere efteruddannelseskurser fx indenfor rammerne af diplomuddannelsessystemet.

AM-PRO finder umiddelbart, at en professionsbacheloruddannelse i arbejdsmiljø vil kunne være et arbejdsmiljøfagligt godt fundament for et arbejdsmiljøprofessionelt virke, ikke mindst set i lyset af de kommende muligheder for at professionshøjskolerne i fremtiden vil kunne etablere fleksible masteruddannelser, der også vil kunne tilbydes fx fysio- og ergoterapeuter, diplomingeniører, sygeplejersker, maskinmestre og andre med en grunduddannelse på professionsbachelorniveau.

AM-PRO afholder i første omgang en workshop den 10. marts 2026, hvor relevante aktører både fra aftagersiden og fra uddannelsesudbydersiden kan få mulighed for at drøfte de skitserede udfordringer og præsenterede muligheder mhp. at fastlægge en strategi for det videre arbejde.